

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2009-4-75
Karar Sayısı : **09-23/492-118**
Karar Tarihi : 20.5.2009

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 **Başkan** : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI (Başkan V.)
Üyeler : Mehmet Akif ERSİN, Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı
KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Murat
ÇETİNKAYA

B. RAPORTÖRLER : Bekir KOCABAŞ

20 **C. ŞİKÂYET EDEN** : Polaris Sigorta ve Reasürans Brokerlik Hizmetleri A.Ş.
Temsilcileri: Av. Dr. M. Çağrı BAĞATUR, Av. J. Işıl
BAĞATUR
Süleyman Seba Cd. Acısu Sk. No:1/14 34367
Maçka/İstanbul

D. ŞİKÂYET EDİLEN: - Eureko Sigorta A.Ş.
Büyükdere Cad. Nurol Plaza No:71 34398 Maslak/İstanbul
- Türkiye Garanti Bankası A.Ş.
Levent Nispetiye Mah. Aytar Cad. No:2, 34340
Beşiktaş/İstanbul

30 **E. DOSYA KONUSU:** Polaris Sigorta ve Reasürans Brokerlik Hizmetleri A.Ş.
(Polaris), 2004 yılından bu yana Atateks Şirketler Grubu (Atateks)'nin sigorta
brokerliğini yürütmekteyken, Atateks ile kredi ilişkisi içerisinde bulunan
Garanti Bankası A.Ş. (Garanti Bankası)'nin Euroka Sigorta A.Ş. (Euroka
Sigorta) ile uyumlu eylem içerisinde hareket ederek, Atateks'i Euroka Sigorta
için sigorta acenteliği hizmeti sunan Garanti Bankası'nın Merter Şubesi ile
çalışmaya zorladığı ve bu suretle 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddelerini
ihlal ettiği iddiası.

40 **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Şikayet dilekçesinde, Polaris'in 2004 yılından itibaren
aralıksız bir şekilde Atateks'in brokerliğini yaptığı; 2008-2009 dönemi için de
sigorta yenilemeleri hususunda Euroka Sigorta ile yapılan toplantı ve yazışmalar
neticesinde fiyat ve şartlarda mutabık kalındığı, kuver mektubu alınarak Atateks'e
sigorta programının yenilendiği bilgisinin iletilindiği ve plasman emrinin verildiği;
ancak daha sonra Polaris'in devre dışı bırakılarak Garanti Bankası'nın Merter
Şubesi aracılığıyla "aynı fiyat ve şartlarla" sigorta poliçelerinin yenilendiği
belirtilmekte ve bu durumun Garanti Bankası Merter Şubesi'nin kullandığı kredi
nedeniyle, Atateks'i sigorta işlemlerinde acente olarak kendisiyle çalışmaya
zorlamasından kaynaklandığı ileri sürülmektedir. Dilekçede, gerek Euroka

50 Sigorta'nın gerekse Garanti Bankası'nın bu eylemlerinin anılan şirketler arasındaki bir uyumlu eyleme dayandığı ve 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddeleri kapsamında ihlal teşkil ettiği iddia edilmektedir. Dilekçede ayrıca, Polaris'in Atateks'in 2008-2009 yılı sigorta programı için detaylı bir bedel ve risk tespit çalışması yaptığı; bu çalışmayı yapmanın bedelinin (.....) ABD Doları olduğu; bu kapsamda bir çalışma yapma imkânı bulunmayan Garanti Bankası Merter Şubesi'nin ise Atateks'e ilişkin sigortalama işini yürütürken bütünüyle Polaris tarafından yapılmış olan bu programın detaylarından faydalandığı ileri sürülmekte ve Garanti Bankası ve Euroka Sigorta'nın şikâyet konusu uygulamalarının kanuna aykırılığının saptanması durumunda Polaris'in uğradığı (.....) ABD Doları tutarındaki zararın üç katı oranında tazminata hükmedilmesi talep edilmektedir.

60 **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 6.4.2009 tarih ve 2427 sayı ile giren başvuru üzerine düzenlenen 13.5.2009 tarih, 2009-4-75/İİ-09-BK sayılı İlk İnceleme Raporu 14.5.2009 tarih, REK.0.08.00.00-110/149 sayılı Başkanlık önergesi ile 09-23 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ: İlgili Raporda, şikâyet konusu iddialar hakkında 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun kapsamında herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığı görüşüne yer verilmiştir.

70 I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Ürün Pazarı ve Etkilenen Pazar

Şikâyet dilekçesi, Garanti Bankası'nın müşterisi olan Atateks'e ticari kredi hizmeti sunarken, sigorta işlemlerini kendisinden yaptırması yönünde ilave koşullar ileri sürdüğü ve böylece sigorta brokerliği alanında faaliyet gösteren Polaris'in zarara uğramasına neden olduğu iddiasına dayanmaktadır. Bankaların tüketicilere ve şirketlere verdikleri krediler de dâhil olmak üzere, sundukları bankacılık hizmetlerinin her biri, farklı bir pazar oluşturabilecek niteliktedir. Zira bunların birbirini ikame etmeleri ya da müşteri gözünde aynı işi görmeleri söz konusu değildir. Bu çerçevede şikâyet konusu dikkate alınarak, ilgili ürün pazarı "ticari kredi hizmetleri pazarı" olarak belirlenmiştir.

Diğer taraftan, şikâyet dilekçesinde Garanti Bankası'nın şikâyete konu uygulaması nedeniyle sigorta brokerliği hizmeti sunan Polaris'in zarar gördüğü iddia edildiği için, Polaris'in faaliyet gösterdiği pazarın da dosya kapsamında dikkate alınması gerekmektedir.

1.11.2000 tarih ve 24217 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Sigorta ve Reasürans Brokerleri Yönetmeliği'nin 4. maddesine göre "sigorta brokerliği" faaliyeti, hayat veya hayat dışı sigorta yaptırmak isteyenler temsil edilerek, sözleşmenin akdinden önce gerekli hazırlık çalışmalarının yapılmasında ve temsil edilen kişilerin aksine bir talimatı yoksa şirket seçiminde tamamen tarafsız ve bağımsız davranılarak, temsil edilen kişilerle sigorta şirketlerinin bir araya getirilmesinde, sözleşmenin uygulanmasında ve özellikle riziko gerçekleştiğinde tazminatın sözleşme hükümlerine uygun olarak ödenmesinde yardımcı olunması işini ifade etmektedir. Anılan yönetmeliğin 10. maddesi uyarınca, Türkiye'de sigorta brokerliği yapmak üzere ticari işletme veya şirket

100 kurulması, Hazine Müsteşarlığı'nın iznine bağlıdır. Ayrıca, kuruluş ve tescil işlemlerini tamamlayan gerçek ve tüzel kişi brokerler faaliyetlerine başlamadan önce hayat veya hayat dışı ya da reasürans alanlarından birinde veya birkaçında faaliyet gösterebilmek için her bir alanda ayrı olmak üzere Müsteşarlardan ruhsat almak zorundadırlar. Sigorta brokerleri taahhüt ettikleri hizmetleri sunarken, bu hizmetler karşılığında müşterilerinden herhangi bir ücret talep etmemekte, düzenlenen her bir poliçe içerisinde, acente komisyonu olarak adlandırılan pay bulunmaktadır. Sigorta brokerleri vermekte oldukları hizmetlerin karşılığını, acentelerde olduğu gibi sigorta şirketlerinden ve anılan payın içinden temin etmektedir.

110 Sigorta brokerliği hizmeti, sigorta hizmetinin sunumunda müşteri ile sigorta şirketi arasında aracılık faaliyetinde bulunması yönüyle sigorta acenteliği hizmetine benzemekle birlikte, iki hizmetin niteliği arasında belirgin bir farklılık da bulunmaktadır. Zira sigorta acenteleri sigorta şirketlerine bağlı olarak çalışırken sigorta brokerleri sigorta şirketlerinden bağımsız olarak müşterilerinden aldıkları vekâletler yoluyla çalışmaktadır. Dolayısıyla, sigorta acenteleri ile çalışan müşteriler, en uygun sigorta şirketini bulmaya yönelik faaliyetleri kendileri yürütürken, sigorta brokerleri ile çalışılması halinde, bu faaliyetler müşteriler adına brokerler tarafından yürütülmektedir.

Bu çerçevede, dosya kapsamında "sigorta brokerliği hizmetleri pazarının", etkilenen pazar olarak dikkate alınması uygun olacaktır.

I.2. İlgili Coğrafi Pazar

120 "Ticari kredi hizmeti" sunan bankaların şubeler yoluyla ülkemizin tamamında hizmet sunabiliyor olması nedeniyle, ilgili coğrafi pazar "Türkiye" olarak tespit edilmiştir.

I.3. Değerlendirme

Şikâyetin konusunu, Garanti Bankası'nın ticari kredi verdiği Atateks'e, sigorta işlemlerini Euroka Sigorta'nın acentesi olan Garanti Bankası Merter Şubesi aracılığıyla yapma yönünde baskı uygulaması ve bunun sonucunda 2004 yılından bu yana Atateks'in sigorta brokerliğini yapan ve 2008-2009 yılı için de gerekli yatırımı yaparak ön çalışmaları tamamlayan Polaris'in söz konusu şirketle çalışmaması sonucunda zarara uğraması oluşturmaktadır.

130 Bir mal veya hizmetin alımının başka bir mal veya hizmetin alımı ile ilişkilendirilmesi, rekabet hukukunda "bağlama" olarak adlandırılmaktadır. 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde, belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemlerinin hukuka aykırı ve yasak olduğu belirtildikten sonra, maddenin ikinci fıkrasının (f) bendinde, "*anlaşmanın niteliği veya ticarî teamüllere aykırı olarak, bir mal veya hizmet ile birlikte diğer mal veya hizmetin satın alınmasının zorunlu kılınması veya aracı teşebbüs durumundaki alıcıların talep ettiği bir malın ya da hizmetin diğer bir mal veya hizmetin de alıcı tarafından teşhiri şartına bağlanması ya da arz edilen bir mal veya hizmetin tekrar arzına ilişkin şartların ileri sürülmesi*" rekabeti bozucu

140 anlaşma ve uyumlu eylemlere örnek olarak gösterilmiştir. 4054 sayılı Kanun'un 6.
maddesinde ise, bir veya birden fazla teşebbüsün hakim durumlarını kötüye
kullanmalarının yasak olduğu belirtildikten sonra, ikinci fıkranın (c) bendinde; "*Bir
mal veya hizmetle birlikte, diğer mal veya hizmetin satın alınmasını veya aracı
teşebbüsler durumundaki alıcıların talep ettiği bir malın veya hizmetin, diğer bir mal
veya hizmetin de alıcı tarafından teşhiri şartına bağlanması..*"; (d) bendinde ise,
"*Belirli bir piyasadaki hâkimiyetin yaratmış olduğu finansal, teknolojik ve ticarî
avantajlardan yararlanarak başka bir mal veya hizmet piyasasındaki rekabet
koşullarını bozmayı amaçlayan eylemler*" kötüye kullanma örnekleri arasında
sayılmıştır. 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddelerinde yer alan bu ifadelerden,
150 bağlama uygulamalarının Kanun'un hem 4. maddesi kapsamında hem de 6.
maddesi kapsamında değerlendirilebileceği anlaşılmaktadır.

I.3.1. 4054 Sayılı Kanun Çerçevesinde Bağlama Uygulamalarının Değerlendirilmesinde İncelemenin Kapsamının Belirlenmesi¹

Bağlama uygulamaları, alıcı ile satıcı arasındaki ticari ilişki çerçevesinde ortaya
çıkan ve anlaşmanın niteliğine ve ticari teamüllere aykırı olarak, bir mal veya
hizmet ile birlikte diğer bir mal veya hizmetin satın alınmasının zorunlu kılındığı
uygulamalardır. Ticari hayatta bağlama uygulamalarının ortaya çıkabileceği
durumlar şunlardır:

- 160 a) Satıcı ile nihai tüketici arasındaki ticarete, satıcının dayatması (tek taraflı
davranışı) ile bir mal veya hizmetin alınmasının yanında başka bir mal veya
hizmetin de alınmasının zorunlu kılınması,
- b) Satıcı ile yeniden satıcı arasındaki bir dikey anlaşmada bir mal veya hizmetin
alınmasının yanında başka bir mal veya hizmetin de alınmasının zorunlu kılınması,
- c) Teşebbüsler arasında yapılan ve fakat dikey anlaşma niteliğini taşımayan bir
anlaşmada, bir mal veya hizmet ile birlikte diğer mal veya hizmetin satın
alınmasının zorunlu kılınması konusunda mutabakata varılması.

Buna göre, yukarıda sayılan üç durumdan (a) maddesinde belirtilen durumun
varlığı halinde, ancak 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında bir inceleme
170 yapılabilecektir. Zira uygulama satıcının tek taraflı davranışı sonucunda
gerçekleşmektedir.

Bağlama uygulamalarının ortaya çıkabileceği ikinci bir durum, yukarıda (b)
maddesinde belirtildiği şekilde, bağlama uygulamasının dikey anlaşma bağlamında
ortaya çıkmasıdır. Bu durumda hem 4. madde kapsamında hem de 6. madde
kapsamında inceleme yapılabilecektir.

Bağlama uygulamasının ortaya çıkışında, (c) maddesindeki durumun, yani
teşebbüsler arasında dikey nitelik taşımayan bir anlaşmanın bulunması halinde ise,
anlaşma taraflarının birbirinin rakibi olması ve rakibi olmaması şeklinde iki ihtimal
söz konusudur. Anlaşma tarafları birinin rakibi ise ve taraflar arasındaki anlaşma

¹ Alıcı ile satıcı arasındaki ticari ilişki çerçevesinde ortaya çıkan ve anlaşmanın niteliğine ve ticari
teamüllere aykırı olarak, bir mal veya hizmet ile birlikte diğer bir mal veya hizmetin satın alınmasının
zorunlu kılındığı uygulamalar, 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un 5. maddesi
kapsamında da yasaklanmaktadır. Ancak bu dosya kapsamındaki değerlendirmeler, 4054 sayılı
Kanun'un kapsamı ile sınırlıdır.

180 pazarda “birlikte hakim duruma” yol açmıyorsa, rekabet hukukunda “bağlama” olarak adlandırılan spesifik bir ihlalden ziyade, “mal veya hizmetlerin arz koşullarının rakip teşebbüsler arasındaki bir irade uyuşması ile belirlenmesi” olarak tanımlanabilecek 4. madde kapsamında bir rekabeti bozucu anlaşmadan/uyumlu eylemden bahsetmek gerekecektir. Teşebbüsler arasındaki anlaşmanın/uyumlu eylemin birlikte hâkim duruma yol açması halinde ise, uygulama hem 4. madde kapsamında hem de 6. madde kapsamında değerlendirilebilecektir.

190 Bağlama uygulamasının teşebbüsler arasındaki bir anlaşma çerçevesinde ortaya çıkabileceği ikinci bir durum ise, teşebbüslerin birbirinin rakibi veya müşterisi/sağlayıcısı olmadığı durumdur. Uygulamada oldukça ender rastlanan bu tür bir durumda, taraflar için anlaşmayı rasyonel kılan tek olasılık, teşebbüslerden birinin bağlayan ürün pazarında, diğerinin ise bağlanan ürün pazarında faaliyet göstermesi ve bağlama uygulamasının teşebbüsler arasındaki yatay bir anlaşma ile hayata geçirilerek elde edilen rantın paylaşılmasıdır. Görüldüğü üzere, bu tür bir durumda, teşebbüsler arasındaki anlaşma, “bağlama” uygulamasının hayata geçirilebilmesi için zaruridir. Diğer bir ifadeyle, teşebbüsler arasındaki anlaşma ile bağlama uygulaması arasında açık bir illiyet bağı bulunmaktadır.

I.3.2. 4054 sayılı Kanun’un 4. ve 6. Maddesi Kapsamında “Bağlama” İhlalinin Unsurları

200 Yukarıda belirtildiği üzere, bağlama uygulamalarının ortaya çıkış şekline bağlı olarak hem 4. madde kapsamında hem de 6. madde kapsamında ele alınması mümkündür. Bu incelemede 4. madde kapsamında yapılacak bir değerlendirme ile 6. madde kapsamında yapılacak bir değerlendirmede aranacak ihlal unsurlarının aynı olup olmayacağı sorusu gündeme gelebilecektir. Bu noktada, 4054 sayılı Kanun’un yorumlanmasında lâfzî bir yorumla yetinilmesi halinde, 4. maddenin ifadesinde ihlal tespiti için, “hâkim durumun veya birlikte hâkim durumun varlığı” bir ön koşul olarak öngörülmediği için 4. maddenin ikinci fıkrasının (f) bendinde yer aldığı şekliyle “*anlaşmanın niteliği veya ticarî teamüllere aykırı olarak, bir mal veya hizmet ile birlikte diğer mal veya hizmetin satın alınmasının zorunlu kılınması veya aracı teşebbüs durumundaki alıcıların talep ettiği bir malın ya da hizmetin diğer bir* 210 *mal veya hizmetin de alıcı tarafından teşhiri şartına bağlanmasının*” söz konusu olduğu tüm dikey anlaşmaların 4. madde kapsamında ihlal teşkil edeceği sonucuna ulaşılabilecektir. Ne var ki bağlama uygulamalarında (ve genel olarak dikey anlaşmalar çerçevesinde ortaya çıkan rekabet kısıtlamalarında) salt Kanun’un lafzına bağlı bir yorum, ne Kanun’un sistematığıne ne de amacına uygun olacaktır. Zira bu durumda aynı eylem; 4054 sayılı Kanun’un 6. maddesi kapsamında “rekabetçi” bir eylem olarak değerlendirilirken, Kanun’un 4. maddesi kapsamında “rekabeti bozucu” bir eylem olarak değerlendirilecektir. Oysaki 4054 sayılı Kanun’un bir bütün olarak rekabetin korunması ve böylece tüketici refahının artırılması amacını taşıdığı dikkate alındığında, aynı eyleme ilişkin olarak Kanun’un 220 farklı maddeleri arasında bir çatışmanın bulunmaması gerekir.

Diğer taraftan, bağlama uygulamalarının rekabet hukukunda yasaklanmasının ardında yatan temel kaygı, bu uygulamaların tüketici refahını azaltması ihtimalidir. Bu konuya ilişkin iktisadi çalışmalar, ticari hayatta yaygın olarak kullanılan bu uygulamaların pek çok rekabetçi etkisinin bulunduğunu; dolayısıyla genellikle

rekabetçi uygulamalar olduğunu; bununla birlikte bazı koşulların varlığı halinde bağlama uygulamalarının tüketici refahını azaltabildiğini ortaya koymaktadır.

230 Bağlama uygulamalarının tüketici refahını azaltması iki yolla gerçekleşmektedir. Bunlardan ilki, bağlayan ürün pazarında tekel konumunda bulunan (en azından ciddi bir pazar gücüne sahip olan) teşebbüsün, bağlama uygulaması yoluyla bu pazardaki tekel konumunu korumasıdır. İkincisi ise bağlayan ürün pazarında tekel konumunda olan teşebbüsün bağlama yoluyla bağlanan ürün pazarındaki rakiplerini dışlaması ve böylece bir pazardaki gücünü diğer bir pazara aktarmasıdır. Görüldüğü üzere, bağlama uygulamalarında tüketici zararının ortaya çıkmasının ön koşulu, bağlama uygulamasını gerçekleştiren teşebbüsün bağlayan ürün pazarında önemli ölçüde pazar gücüne sahip olmasıdır. Ancak bunun yanında, şikâyet konusu olayın niteliğine bağlı olarak uygulamanın pazardaki yaygınlığı, bağlama uygulamasına maruz kalan müşteriler dışında bağlanan ürün pazarına girişin mümkün olup olmadığı gibi hususlara da bakılabilir.

240 **I.3.3. Şikâyet Konusunun 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. Maddesi Kapsamında Değerlendirilmesi**

- 4. Madde Kapsamında Değerlendirme

Şikâyet dilekçesindeki ifadelerle göre, Garanti Bankası'nın şikâyete konu uygulaması, Garanti Bankası ile bu bankanın hisse sahibi olduğu Euroka Sigorta arasındaki bir uyumlu eylemin sonucunda ortaya çıkmıştır. Garanti Bankası, sigorta hizmetleri pazarında Euroka Sigorta'nın acentesi konumundadır. Ancak bağlama uygulamasının gerçekleştiği pazar olan "ticari kredi hizmetleri" pazarında tarafların herhangi bir müvekkil-acente ilişkisi bulunmamaktadır. Buna göre şikâyet dilekçesinde, birbirine rakip olmayan ve birbirine karşı sağlayıcı/alıcı konumunda da bulunmayan iki teşebbüs arasındaki bir uyumlu eylemin sonucunda şikâyete konu uygulamanın ortaya çıktığının iddia edildiği anlaşılmaktadır. Ne var ki yukarıda da ifade edildiği üzere, birbirine karşı rakip konumda veya sağlayıcı/alıcı konumunda olmayan iki teşebbüs arasındaki bir anlaşma/uyumlu eylem yoluyla bağlama uygulamasının ortaya çıkabilmesi için, bağlamanın ancak tarafların danışıklı hareketi ile gerçekleştirilebiliyor olması gerekmektedir. Aksi taktirde, teşebbüsler açısından bağlama uygulamasını gerçekleştirmek üzere bir anlaşma/uyumlu eylemde bulunmanın herhangi bir rasyonel gerekçesi bulunmayacaktır.

260 Şikâyete konu olayda, Garanti Bankası'nın müşterisine verdiği kredide sigorta hizmetini de kendisinden almasını şart koşması ve bu bağlamayı hayata geçirebilmesi için Euroka Sigorta ile yapılacak bir anlaşma veya uyumlu eylem ihtiyacı bulunmamaktadır. Diğer bir ifadeyle, Garanti Bankası açısından, şikâyete konu bağlama uygulamasını gerçekleştirirken Euroka Sigorta ile uyumlu eylem içerisinde bulunmanın hiçbir rasyonel gerekçesi bulunmamaktadır. Euroka Sigorta açısından değerlendirildiğinde de durum farklı değildir. Zira Atateks ister Polaris aracılığıyla çalışsın isterse Garanti Bankası'nın Merter Şubesi ile çalışsın şikâyete konu uygulamanın gerçekleştiği 2008-2009 yılı için Atateks'in sigorta işlemleri Euroka Sigorta tarafından yapılacaktır. Ayrıca şikâyet dilekçesinde de belirtildiği üzere, Polaris yerine Garanti Bankası'nın aracı kurum olarak geçmesiyle, yapılan sigortanın koşullarında herhangi bir değişiklik olmamış, sigorta aynı koşullarda

yapılmıştır. Dolayısıyla Euroka Sigorta açısından da böyle bir uyumlu eylemin rasyonel gerekçesi bulunmamaktadır. Kaldı ki şikâyet dilekçesinde de tarafların somut olarak hangi konuda danışıklı hareket ederek rekabet ihlaline yol açtığına ilişkin bir açıklama bulunmamaktadır.

280 Türk Rekabet Hukuku'nda, teşebbüsler arasındaki koordinasyonun tam anlamıyla bir anlaşma düzeyine ulaşmadığı; ancak bu koordinasyonun teşebbüsler üzerindeki rekabet baskısını hafiflettiği veya teşebbüsler için geleceğe yönelik belirsizliği kısmen de olsa giderdiği durumlar için öngörülmüş olan uyumlu eylem
karinesinin ileri sürülebilmesi için belirli koşulların bulunması gerekmektedir. Bu koşullardan en önemlisi, teşebbüsler arasındaki danışıklılık ile rekabeti bozucu eylem arasında bir illiyet bağının bulunmasıdır. Şikâyete konu olayda ise, Garanti Bankası ile Euroka Sigorta arasında nasıl bir danışıklılığın bulunduğuna ilişkin herhangi bir bilgi bulunmadığı gibi, bir an için iki teşebbüs arasında bir danışıklılığın bulunduğu kabul edilse bile bu danışıklılık ile Garanti Bankası'nın şikâyete konu uygulaması arasında nasıl bir illiyet bağının bulunduğuna ilişkin herhangi bir açıklama bulunmamaktadır. Yukarıda da belirtildiği üzere, tarafların konumu ve imkânları düşünüldüğünde, şikâyete konu uygulamanın ortaya çıkabilmesi için, zaten taraflar arasında bir uyumlu eyleme de ihtiyaç yoktur. Dolayısıyla, şikâyet
290 dilekçesindeki uyumlu eylem iddiasına ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında herhangi bir işlem yapılmasına gerek bulunmamaktadır.

- 6. Madde Kapsamında Değerlendirme

Euroka Sigorta ile Garanti Bankası arasında bulunduğu iddia edilen uyumlu eylem ile Garanti Bankası'nın şikâyete konu uygulaması arasında bir bağlantı bulunmadığı için, şikâyete konu uygulamanın Garanti Bankası'nın tek taraflı bir davranışı olarak ele alınması mümkündür. Bu durumda, 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında cevap aranması gereken soru, ticari kredi pazarında (bağlayan ürün pazarında) faaliyet gösteren Garanti Bankası'nın, Atateks'e verdiği
300 kredide sigorta hizmetlerinin de kendisinden alınmasını şart koşarak sigorta brokerliği pazarındaki (bağlanan ürün pazarı) rekabeti bozup bozmadığıdır.

Bir önceki bölümde de aktarıldığı üzere, Garanti Bankası'nın şikayete konu uygulamasının "hakim durumun kötüye kullanılması" olarak kabul edilebilmesi için öncelikle Garanti Bankası'nın ticari krediler pazarında (bağlayan ürün pazarında) hakim durumda bulunması gerekmektedir.

Hakim durum analizinde dikkate alınan ilk husus, teşebbüsün pazar payıdır. Garanti Bankası'nın ilgili pazardaki pazar payı incelendiğinde, teşebbüsün ticari kredilerdeki pazar payının 2007 yılında %(...), 2008 yılında ise %(...) olarak gerçekleştiği görülmektedir. Buna göre, ticari krediler pazarının yaklaşık %(...) gibi
310 büyük bir kısmında, Garanti Bankası'nın rakiplerinin faaliyet gösterdiği anlaşılmaktadır. Ayrıca, herhangi bir bankadan kredi alamayan bir tüketicinin, diğer bir bankaya geçmesinin önünde ciddi bir engel bulunmamaktadır. Bankalar açısından bakıldığında da, daha cazip teklifi sunan bir bankanın, herhangi bir müşteriyi kendine çekmesinin önünde bir engel bulunmamaktadır. Bu hususlar dikkate alındığında, Garanti Bankası'nın bağlayan ürün pazarı olan ticari krediler pazarında hakim durumda olmadığı; dolayısıyla, şikayete konu uygulamanın da

09-23/492-118

4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında hakim durumun kötüye kullanılması olarak değerlendirilemeyeceği kanaatine varılmıştır.

320 **J. SONUÇ**

Düzenlenen rapora ve dosya kapsamına göre, başvuru konusu iddialara ilişkin olarak 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun çerçevesinde herhangi bir işlem yapılmasına gerek bulunmadığına, şikâyetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.